

สืบสาน ชุดไทย

จากสายพระเนตรอันกว้างไกล
ด้วยชุดไทยพระราชนิยม

ชุดไทยพระราชนิยม ๘ แบบ

คือ ชุดไทย ที่ตั้งชื่อตามพระตำหนักและพระที่นั่ง
มีที่มาจากการที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ได้เสด็จประพาสยุโรปและอเมริกา
เพื่อเจริญสัมพันธไมตรีกับ ๑๕ ประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓

สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริว่า
สตรีไทยในขณะนั้นไม่มีเครื่องแต่งกายที่เป็นแบบแผนหรือ
ชุดประจำชาติเหมือนสตรีชาติอื่นๆ

พระองค์จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ผู้เชี่ยวชาญค้นคว้าประวัติศาสตร์
การแต่งกายแบบไทย เพื่อทรงให้ออกแบบฉลองพระองค์ ชุดไทยแบบต่างๆ

ต่อมา พระองค์ได้พระราชทานพระราชนุญาตให้จัดพิมพ์
สมุดภาพ หอสมุดไทย เผยแพร่การแต่งกายชุดไทยพระราชนิยม

ทำให้สตรีไทยทั่วไปนำไปใช้เป็นแบบมาตรฐาน ซึ่งมีการประยุกต์
เป็นชุดไทยอีกหลายแบบ ปรากฏเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย
และถือเป็นชุดประจำชาติไทยสืบมาจนถึงปัจจุบัน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

เสื้อเป็นคอกลมชิดคอ
ใช้ผ้าสีตามริ้วหรือเชิง
จะเป็นสีเดียวกับผ้าถุง
หรือสีตัดกันก็ได้

ลักษณะเป็นผ้าถุง
ป้ายยาวจรดข้อเท้า
ไม่ผ่าหลังหรือผ่าข้าง
ใช้ผ้าลายตามขวาง
หรือตามยาวก็ได้

ใช้เครื่องประดับน้อยชิ้น
เช่น ต่างหู สร้อยลูกไม้
หรือสร้อยมุก

แขนสามส่วน
ปลายแขนผ่าเล็กน้อย
หรือไม่ผ่าก็ได้

ติดกระดุมหน้าห้าเม็ด
สามารถใช้ได้ทั้ง
กระดุมปัม กระดุมโลหะ
หรือกระดุมมุก

ชุดไทยเรือนต้น

ตั้งตามชื่อ พระตำหนักเรือนต้น
ในพระราชวังดุสิต

เป็นชุดไทยแบบลำลอง ใช้ใน
โอกาสไม่เป็นทางการ ตัดเย็บ
ด้วยผ้าฝ้ายหรือผ้าไหม

ชุดไทย เรือนต้น

ชุดไทยลำลอง
แขนกระบอกสามส่วน

ลักษณะทั่วไป
คล้ายกับชุดไทยเรือนต้น
ต่างกันตรงคอเสื้อ
ที่มีขอบตั้ง
ประมาณ ๒.๕ ซม.

ท่อนบน
ใช้ผ้าไหมยกดอก
หรือผ้าไหมพื้น
แขนยาวจรดข้อมือ

ใช้เครื่องประดับ
ตามควร เช่น
สร้อยลูกไม้
หรือสร้อยสันชิดคอ

ท่อนล่าง
ใช้ผ้าไหมยกดอก
หรือผ้าไหมมัดหมี่
เป็นผ้าถุงป้าย
ชายผ้าถุงกรอมเท้า
ไม่ผ่าหลังหรือผ่าข้าง

ชุดไทยจิตรลดา

ตั้งตามชื่อพระตำหนัก
จิตรลดาธารหลวง

เป็นชุดที่ใช้ในเวลากลางวัน

ชุดไทย
จิตรลดา
ชุดแขนกระบอก
พิธีการกลางวัน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

◆
ท่อนบนเปิดไหล่
หนึ่งด้าน เป็นสไบปัก
หรือไม่ปักก็ได้
โดยสามารถ
ทำเป็นสไบจับจีบเดรป
ทิ้งชาย ความยาวสไบ
ให้เสมอชายผ้าถุง
หรือเสมอพื้น

◆
ตัดเย็บติดกับท่อนล่าง
ซึ่งเป็นผ้าถุงจีบ
ตัดเย็บจาก
ผ้าไหมยกทอง

◆
จีบหน้ากว้าง
ประมาณ ๗.๕ ซม.

ชายพกยาว
ประมาณ ๑๗ ซม.

จับคู่กับเครื่องประดับ
เช่น ทับทรวงหรือ
สร้อยสันติศอ
และคาดเข็มขัด

ชุดไทย
จักร

ชุดไทยสไบเฉียง
เปิดผ่า

ชุดไทยจักรี

ตั้งตามชื่อพระที่นั่งจักรีมหา
ปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง
ใช้ในงานพิธีกลางคืน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ท่อนบน
ห่มผ้าสองชั้น
ชั้นในมักเป็นสไบจีบ
และห่มสะพักทับ

ผ้านุ่งยกทอง
จีบหน้าแบบเดียวกับ
ชุดไทยจักรี
ชายผ้านุ่งกรอมข้อเท้า
ไม่ผ่าหลังหรือผ่าหน้า

คาดเข็มขัด
และใส่เครื่องประดับ
เข้าชุดกัน เช่น
ทับทรวงหรือสังวาลย์

ชุดไทยจักรพรรดิ

ตั้งตามชื่อ พระที่นั่งจักรพรรดิ
พิมาน ในพระบรมมหาราชวัง
ใช้ในงานพิธีเต็มยศกลางคืน

ชุดไทย จักรพรรดิ

ชุดไทยสไบจีบ
ทับด้วยผ้าทรงสะพัก

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ตัดเย็บด้วยผ้ายกไหม
หรือยกทอง ผ้านุ่งจีบ
เสื้อคอกว้าง ไม่มีแขน
ปักด้วยดิ้นเงินดิ้นทอง
หรือลูกปัด

จับคู่กับเครื่องประดับ
สร้อยสั้นชิดคอ
และคาดเข็มขัด

ชายผ้านุ่งกรอมข้อเท้า
ไม่ผ่าหลังหรือผ่าหน้า

จีบหน้ากว้าง
ประมาณ ๗.๕ ซม.
ชายพกยาว
ประมาณ ๑๗ ซม.

ชุดไทย
ดุสิต

ชุดไทยดอกกว้าง
แขนงุดปักลาย

ชุดไทยดุสิต

ตั้งชื่อตาม พระที่นั่งดุสิต
มหาปราสาท ในพระบรม
มหาราชวัง ใช้ในงานพิธี
เต็มยศกลางคืน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ท่อนบนเป็น
เสื้อแขนยาวคอตั้ง
ประมาณ ๒.๕ ซม.
ปลายแขน
ยาวกรอมข้อมือ
ใช้ได้ทั้งกระดุมปั้ม
ติดชิปซ่อน
หรือติดตะขอ

ตัวเสื้อและผ้าถุง
ติดกันเป็นชุดเดียว
ใช้ชิปซ่อนกลางหลัง
ยาวตั้งแต่ต้นคอจนถึง
สะโพกล่าง ตัดเย็บด้วย
ผ้าไหมที่มีทองแกม
หรือยกทองทั้งตัวก็ได้

จีบหน้า
กว้างประมาณ ๗-๘ ซม.
พับ ๔-๕ พับ

ชายพก
กว้างประมาณ ๗ ซม.
ยาว ๑๗ ซม.

ใช้เข็มขัดไทยคาด
ใส่คู่กับเครื่องประดับอื่น
เช่น สร้อยลูกไม้หรือ
ทับทรวงหรือสังวาลย์

ชุดไทย บรมพิมาน

ชุดแขนกระบอก
สวยงามด้วยผ้าถุงจีบ
และชายพก

ชุดไทยบรมพิมาน

ตั้งชื่อตาม พระที่นั่งบรมพิมาน
ในพระบรมมหาราชวัง

ใช้ในงานพระราชพิธีและ
งานพิธีกลางคืน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

มีลักษณะเหมือน
ชุดไทยจิตรลดา
คือ เป็นเสื้อแขนกระบอก
คอตั้งประมาณ ๒.๕ ซม.

กระดุม ๕ เม็ด
ใช้กระดุมปัม
หรือกระดุมโลหะ
ตัดเย็บด้วยผ้าไหมพื้น

ส่วนผ้านุ่ง จะตัดเย็บ
ด้วยผ้าไหมยกทอง
ชายผ้านุ่งกรอมข้อเท้า
ไม่ผ่าหลังหรือผ่าข้าง

ความสวยงามของ
ชุดไทยอมรินทร์
จะอยู่ที่เนื้อผ้าและ
เครื่องประดับ

นิยมใส่เครื่องประดับ
อย่างลูกไม้หรือทับทรวง

ชุดไทย

อมรินทร์

ชุดแขนกระบอก
ผ้าไหมยกทอง

ชุดไทยอมรินทร์

ตั้งตามชื่อพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยมโหฬาร
ในพระบรมมหาราชวัง

ใช้ในงานพระราชพิธีและ
งานพิธีกลางคืน

f กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

เป็นชุดแบบเดียวกับ
ชุดไทยบรมพิมาน
แต่ห่มสะพักทับอีกชั้น

มีทั้งแบบสะพักห่มแยก
และสะพักเย็บติดกับชุด
สามารถตัดเย็บ
ได้ทั้งแบบปักประดับ
และไม่ปักประดับ

ความกว้างสะพัก
ด้านหน้า ประมาณ
๑๔ - ๑๖ ซม.

ความกว้างปลายสะพัก
ประมาณ ๒๕ - ๒๗ ซม.

ชุดไทย ศาลาย

ชุดไทยแขนกระบอก
ที่โดดเด่นด้วยสะพัก

ชุดไทยศาลาย

ตั้งตามชื่อ พระที่นั่งศาลาย
มหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง
ใช้ในงานพระราชพิธีทั้งเวลากลางวัน
และกลางคืน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ชุดไทยเรือนต้น

ชุดแบบลำลอง ใช้ผ้าฝ้ายหรือผ้าไหมมีลายริ้ว
หรือผ้าเกลี้ยงมีเชิง ตัวขึ้นยาวจรดข้อเท้า
ปลายหน้าเสื่อใช้ผ้าสีตามริ้วหรือเชิง
สีจะตัดกับขึ้น หรือเป็นสีเดียวกันก็ได้
เสื่อคนละท่อนกับขึ้น แขนสามส่วน กว้างพอสบายผ่าอก
คุมห้าเม็ด คอกลมตื้น ๆ ไม่มีขอบตั้ง
เหมาะสำหรับสวมใส่ไปงานที่ไม่เป็นพิธี
และต้องการความสบาย
เช่น งานกฐิน หรือเที่ยวเรือ เทียน้ำตก

ชุดไทยเรือนต้น

ชุดไทยจิตรลดา

ชุดพิธีกลางวัน ใช้ผ้าไหมเกลี้ยงมีเชิง
หรือเป็นยกดอกทั้งตัวก็ได้ ตัดแบบเสื้อกับซิ่น ซิ่นยาว
ป้ายหน้าอย่างแบบลำลอง เสื้อแขนยาว ผ่าอก
คอกลม มีขอบตั่งน้อย ๆ ใช้ในงานที่ผู้ชายแต่งเต็มยศ
เช่น รับประมุขของประเทศที่มาเยือนเป็นทางการที่สนามบิน
หญิงไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
แต่เนื้อผ้าควรงดงามให้มากสมโอกาส

ชุดไทยจิตรลดา

ชุดไทยจักรี

ชุดไทยจักรี

ชุดไทยสไบ ใช้ผ้ายกมีเชิง หรือยกทั้งตัว
ขึ้นมีจีบยกข้างหน้า มีชายยก ใช้เข็มขัดไทยคาด
ส่วนท่อนบนเป็นสไบจะเย็บให้ติดกับชั้นเป็นท่อนเดียวกัน
หรือจะมีผ้าสไบห่มต่างหากก็ได้ เปิดบ่าข้างหนึ่ง
ชายสไบคลุมไหล่ ทั้งชายด้านหลังยาวตามที่สมควร
ความสวยงามอยู่ที่เนื้อผ้า การเย็บ และรูปร่างของผู้สวม
ใช้เครื่องประดับได้งดงามสมโอกาสในเวลาจำเป็น

ชุดไทยจักรพรรดิ

เป็นแบบไทยแท้แบบหนึ่ง ตัวชั้นใช้ผ้าไหม
หรือยกทองเอาจีบ ข้างหน้ามีชายพก
ห่อแพรจีบแบบไทยสีตัดกับผ้าถุงเป็นชั้นที่หนึ่งก่อน
แล้วใช้ผ้าห่มปกอย่างสตรีบรรดาศักดิ์สมัยโบราณ
ห่มทับแพรจีบอีกชั้นหนึ่ง ใช้ในโอกาสพิเศษที่กำหนด
ให้แต่งกายเต็มยศแบบไทยจักรี

ชุดไทยจักรพรรดิ

ชุดไทยดุสิต

ชุดไทยดุสิต

เป็นเสื้อสำหรับงานพิธีตอนค่ำ ใช้ผ้ายกไหมหรือยกทอง
อย่างเดียวกับไทยอมรินทร์ ไทยบรมพิมาน และไทยจักรี
ตัวชี้นยาว มีจีบยกข้างหน้า และชายพก ใช้เข็มขัด
ผัดกันตรงตัวเสื้อ คือ เป็นเสื้อไม่มีแขน คอด้านหน้าและ
ด้านหลังกว้าง และต่ำเล็กน้อย ผ่าด้านหลัง
ตัวเสื้อปักเป็นลวดลายด้วยไข่มุก ลูกปัด และเลื่อม ฯลฯ
ใช้ในงานพระราชพิธีที่กำหนดให้แต่งกายเต็มยศ

ชุดไทยบรมพิมาน

ชุดไทยบรมพิมาน

ชุดพิธีตอนค่ำที่ใช้เข็มขัด ใช้ผ้ายกไหมหรือยกทอง
มีเชิงหรือยกทั้งตัวก็ได้ ตัดแบบติดกัน
ชั้นมีจีบยกข้าง ด้านหน้ามีชายพก ใช้เข็มขัดไทยคาด
ตัวเสื้อแขนยาวคอกลมมีขอบตั่งผ้าด้านหลัง
หรือด้านหน้าก็ได้ ผ้ามีจีบยาว จรดข้อเท้า
เหมาะสำหรับผู้มีรูปร่างสูงบาง สำหรับใช้ในงานเต็มยศ
และครึ่งยศ เช่น งานอุทยานสโมสร หรืองานพระราชทาน
เลี้ยงอาหารอย่างเป็นทางการ ในคืนที่มีอากาศเย็น
ใช้เครื่องประดับสวยงามตามสมควร

ชุดไทยอมรินทร์

ชุดพิธีตอนค่ำ ใช้ผ้ายกไหมที่มีทองแกมหรือยกทองทั้งตัว
เสื้อมีซิ่นแบบนู้นุโลมให้สำหรับผู้ที่ไม่ประสงค์
คาดเข็มขัด ผู้มีอายุจะใช้คอกกลมกว้าง ๆ
ไม่มีขอบตั่งและแขน 3 ส่วนก็ได้
เพราะความสวยงามอยู่ที่เนื้อผ้าและเครื่องประดับ
ที่จะใช้ให้เหมาะสมกับงานเลี้ยงรับรอง ไปดูละครตอนค่ำ
และเฉพาะในงานพระราชพิธีสวนสนาม
ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
หญิงประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ชุดไทยอมรินทร์

ชุดไทยศิวาลัย

เป็นแบบไทยแท้ ชื่นเป็นแบบไทยจักรพรรดิ
ใช้ผ้ายกไหมหรือยกทอง เสื่อตัดแบบแขนยาวคอกกลม
ผ่าหลัง เย็บติดกับชั้น คล้ายแบบไทยบรมพิมาน
ห่มผ้าปกปลายไทยอย่างแบบไทยจักรพรรดิทับ
โดยไม่ต้องมีแพรจีบรองพื้นก่อน
ใช้ในโอกาสพิเศษที่กำหนดให้แต่งกายเต็มยศ

ชุดไทยศิวาลัย